

Барановський О. В.

Кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри права,
Маріупольський державний університет,
<https://orcid.org/0000-0002-6853-3896>

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВА НА АЛІМЕНТИ ДИТИНИ В ПОРЯДКУ НАКАЗНОГО ТА СПРОЩЕНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

**JEL Classification: K19
SECTION “LAW”: Право**

Анотація. Сучасний стан правового регулювання судового захисту права на аліменти дитини, в умовах адаптації національного законодавства до європейських стандартів, потребує переосмислення.

В діючому цивільному процесуальному законодавстві, значення спрощених судових проваджень підвищилось, проте алгоритм вибору залишається незрозумілим, що негативно впливає на реалізацію права на утримання дитини.

Метою статті є науково-порівняльний аналіз особливостей розгляду справ про захист права на аліменти дитини в порядку наказного та спрощеного провадження.

Результатами стало визначення основних умов спрощеного та наказного провадження захисту права на аліменти дитини, проблемних питань судової практики, а також виокремлення переваг вибору того виду провадження, що ефективно підходить під обставини справи.

Ключові слова: аліменти, право на утримання дитини, цивільний процес, спрощене провадження, наказне провадження, стягнення аліментів.

Annotation. The current state of legal regulation of judicial protection of a child’s right to alimony, especially in the context of adapting national legislation to European standards, requires reconsideration. One of the priority European standards is the “best interests of the child” principle, which is reflected in the judicial consideration of cases concerning the protection of the child’s right to maintenance within simplified and writ proceedings. In particular, the simplified procedure and the expedited consideration of such cases are intended to ensure the maximum continuity of child maintenance, given that the child is a vulnerable person who is dependent on such support.

Special attention should be paid to the fact that the period of martial law in Ukraine has resulted in the mass displacement of persons, which, in turn, has complicated access to courts in territories where hostilities are ongoing as well as in temporarily occupied territories. These circumstances necessitate the prompt consideration of cases or, in some instances, their examination in the absence of the parties. Therefore, simplified judicial proceedings acquire significant practical importance.

However, despite the increased role of simplified judicial proceedings in the current civil procedural legislation, the algorithm for choosing the appropriate type of proceedings remains unclear, which may negatively affect the realization of the child’s right to maintenance.

The purpose of the article is to conduct a comparative legal analysis of the procedural features of considering cases on the protection of a child’s right to alimony within writ and simplified proceedings.

The methodological basis of the research includes the use of the comparative legal method to identify the advantages and disadvantages of simplified and writ proceedings; the formal legal method, which made it possible to determine the content of the main legal definitions; and the systemic approach, which revealed the holistic mechanism of judicial protection of the right to alimony as a separate legal institution.

The results of the study include the identification of the main conditions for the application of simplified and writ proceedings, problematic issues of judicial practice, as well as the determination of the advantages of choosing the type of proceedings that is most effective in view of the circumstances of a particular case.

Keywords: alimony, child support, civil proceedings, simplified proceedings, summary proceedings, alimony enforcement.

Вступ

Інститут аліментів є однією з гарантій прав дитини на достатній рівень життя, який повинен забезпечувати потреби дитини, якщо один чи обидва батьки ухиляються від своїх обов'язків з утримання [1, С. 126]. Він забезпечує «найкращі інтереси дитини» - визнаний міжнародний стандарт, визначений ст. 27 Конвенції про права дитини. Такий стандарт слід розуміти як право дитини на захист і піклування, що необхідні для її розвитку [2, С. 116].

Дослідженню проблем інституту аліментів присвячено чимало праць. З точки зору матеріального права можна підкреслити роботи таких авторів, як В.К. Антошкіна, Л. В. Афанасьєва, В. І. Борисова, В. Ю. Євко, К.М. Зілковська, В. О. Кожевнікова, О. В. Михальнюк, Я. В. Новохатська, О. І. Сафончик, В. І. Труба, Е.Д. Ханович.

З позиції процесуальних особливостей судового захисту права на утримання наукових робіт небагато. Однак слід підкреслити значний внесок в розвиток наукової систематизації судового захисту та виконання рішень у справах про стягнення аліментів, що зробили Н.В. Волкова та Д.А. Шкорупєв.

Судовий захист такого права завжди є актуальним та перебуває під пильною увагою і законодавців, і науковців. Він ґрунтується на праві кожного звернутися за захистом свого порушеного права до суду, що передбачено ст. 55 Конституції України [3]. Як зазначає А. Лужанський: «Конституційно-правовий механізм захисту прав і свобод людини являє собою сукупність об'єкта захисту, суб'єктів, що здійснюють цей захист, та форм взаємодії між ними» [4, С. 175-176]. Реалізація такого механізму в судовому захисті права на аліменти здійснюється в цивільному судочинстві, згідно зі ст. 19 Цивільного процесуального кодексу України (далі - ЦПК України), в порядку загального позовного, спрощеного чи наказного провадження [5].

Наукова новизна цієї роботи полягає в систематизації та практичному виокремленні критеріїв вибору між наказним та спрощеним провадженням у справах про стягнення аліментів з урахуванням переваг кожного виду провадження.

З огляду на євроінтеграційні процеси, що тривають в Україні, відповідно до зобов'язань Угоди про асоціацію [6], спрощений та наказний порядок захисту права на аліменти набувають пріоритетного характеру. Крім того, за часів воєнного стану, коли на територіях, де ведуться бойові дії, на окупованих територіях право на доступ до суду обмежено, а чимало внутрішньо переміщених осіб мають складності в його реалізації, особливого значення набуває швидкий розгляд справ, розгляд за відсутності сторін або в дистанційному порядку.

Однак у ЦПК України відсутній прямий алгоритм вибору виду провадження, а його помилковий вибір може призвести до втрати часу та порушення інтересів дитини.

Метою статті став науково-порівняльний аналіз процесуальних особливостей розгляду справ про захист права на аліменти дитини в порядку наказного та спрощеного провадження.

Методологія статті представлена сукупністю *порівняльно-правового* методу для наукової оцінки переваг вибору виду провадження, залежно від умов та обставин справи; *формально-*

юридичного аналізу діючого положення цивільного процесуального законодавства та системного підходу, що був покладений в основу створення системи судового захисту справ про стягнення аліментів на дитину.

Результати

Категорія «аліменти» в більш загальному значенні, ніж тільки у сфері сімейного права, розуміється як надання матеріального утримання однією особою іншій. В науці поняття «аліменти» доволі неоднозначне, проте не вдаючись у дискусію, слід підтримати точку зору Н.В. Волкової й Д.А. Шкорупеєва, які розуміють аліменти як «виплати щодо утримання дітей, одного з подружжя, інших членів сім'ї та родичів в грошовій і (або) в натуральній формі, що сплачуються відповідно до рішення суду або договору в примусовому порядку особою, яка відповідно до норм сімейного законодавства зобов'язана здійснювати таке утримання» [7, С. 11].

Право на аліменти є похідним з обов'язку батьків утримувати свою неповнолітню дитину до досягнення нею повноліття, згідно зі ст. 180 СК України. Однак СК України передбачає також право на аліменти у випадку непрацездатності дочки, сина, які потребують матеріальної допомоги, згідно ст. 198 СК України, або якщо повнолітні дочка, син продовжують навчання і у зв'язку з цим потребують матеріальної допомоги до досягнення двадцяти трьох років, згідно ст. 199 СК України [8]. Проте в даній роботі увага буде приділена дослідженню тільки судового захисту права на аліменти неповнолітньої дитини до досягнення нею повноліття, оскільки усі інші випадки потребують окремого аналізу.

Судовий захист права на аліменти дитини в порядку спрощеного та наказного провадження має свої спільні та відмінні риси, а за деякими вимогами й альтернативний характер вибору між цими двома провадженнями.

Як зазначає Д. А. Шкорупеєв: «справи про стягнення аліментів на утримання дитини можуть розглядатись в спрощеному позовному провадженні за певних вимог, а саме: якщо справа про стягнення аліментів на утримання дитини не об'єднана для розгляду з іншою вимогою, яка витікає з сімейних правовідносин, наприклад, з вимогою про встановлення батьківства, позбавлення батьківських прав, розірвання шлюбу тощо» [9, С. 113-114]. Слід уточнити, що коректно розуміти зазначені обставини, як умови будь-якої справи про стягнення аліментів, що може бути розглянута в порядку спрощеного провадження, а саме вимоги закріплені в п. 3 ч. 6 ст. 19 ЦПК України, зокрема: «про стягнення аліментів, збільшення та зменшення їх розміру, припинення стягнення аліментів, оплату додаткових витрат на дитину, індексацію аліментів, зміну способу їх стягнення». Тобто, слід дійти висновку, що вимоги зазначені в п.3 ч. 6 ст.19 ЦПК України є самостійними категоріями справ про стягнення аліментів, що можуть бути розглянуті в порядку спрощеного провадження, якщо відсутній спір про батьківство.

Окрім того, для повного розуміння механізму взаємодії спрощеного та наказного провадження в судовому захисті права на аліменти на дитину, слід враховувати п.п. 4,5 ч. 1 та ч. 2 ст. 161 ЦПК України. Зокрема, за такими вимогами є альтернативне право звернутися в порядку наказного чи спрощеного провадження якщо:

«4) заявлено вимогу про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину - однієї чверті, на двох дітей - однієї третини, на трьох і більше дітей - половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

5) заявлено вимогу про стягнення аліментів на дитину у твердій грошовій сумі в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб» [5].

Отже, судовий захист права на аліменти дитини в порядку *спрощеного провадження* можливий за наступних умов:

- 1) відсутній спір про батьківство;
- 2) справу можна віднести до малозначної справи, за ознаками передбаченими п. 3 ч. 6 ст. 19 ЦПК України;
- 3) справу можна альтернативно розглянути в порядку спрощеного чи наказного провадження за вимогами передбаченими п.п. 4,5 ч.1 та ч. 2 ст. 161 ЦПК України.

Спрощене провадження у справах про стягнення аліментів має свої особливості: 1) розглядається протягом розумного *строку*, проте не більше шістдесяті днів з дня відкриття провадження у справі, згідно ст. 275 ЦПК України; 2) проводиться *за клопотанням*, що подається у письмовій формі одночасно з поданням позовної заяви, згідно ст. 276 ЦПК України; 3) за загальним правилом проводиться *без повідомлення сторін* за наявними матеріалами, де суд досліджує докази і письмові пояснення, викладені у заявах по суті справи, згідно ч. 8 ст. 279 ЦПК України та без підготовчого судового засідання, згідно ч. 3 ст. 279 ЦПК України [10, С. 633-634].

З огляду на перелічені особливості спрощеного провадження такий порядок розгляду справ про стягнення аліментів на утримання дитини не викликає серйозних зауважень. В свою чергу їх розгляд у порядку наказного провадження доволі часто критикується науковцями. Однак слід підтримати позицію тих авторів, які наполягають на перевагах наказного провадження, а саме на його оперативності [7, С. 113].

Для аргументації такої позиції слід провести їх порівняльно-правовий аналіз.

Передусім про оперативність наказного свідчить *строк* розгляду справ в порядку наказного провадження, зокрема, згідно ст. 167 ЦПК України, суд розглядає заяву про видачу судового наказу протягом п'яти днів з дня її надходження. В порядку спрощеного провадження, як вже зазначалось, розгляд проводиться протягом розумного *строку*, проте не більше шістдесяті днів з дня відкриття провадження у справі.

По-друге, наказне провадження завжди проводиться без виклику сторін, а в спрощеному провадженні проведення судового засідання потенційно можливе, згідно ст. 279 ЦПК України.

Крім того, існує відмінність між вимогами спрощеного та наказного проваджень, оскільки не всі вимоги спрощеного провадження можуть розглядатися в порядку наказного. Так, виключно в порядку спрощеного провадження суди розглядають справи щодо збільшення та зменшення розміру аліментів, припинення стягнення аліментів, оплату додаткових витрат на дитину, індексацію аліментів, зміну способу їх стягнення, якщо такі вимоги не пов'язані із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства).

Наказне провадження призначене для стягнення грошових сум незначного розміру, у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини або у твердій грошовій сумі.

Питання визначення розміру аліментів окрема дискусійна тема.

Мінімальні стандарти розміру аліментів, закріплені в ч. 2 ст. 182 СК України, зокрема: «розмір аліментів має бути необхідним та достатнім для забезпечення гармонійного розвитку дитини. Мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку» [8]. Крім того зазначається, що: «мінімальний рекомендований розмір аліментів на одну дитину становить розмір прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку і може бути присуджений судом у разі достатності заробітку (доходу) платника аліментів» [8].

Визначення заробітку (доходу) у судовій практиці завжди викликало певні спори та неоднозначне тлумачення.

Зокрема, не було конкретизоване питання, чи можна вважати доходом прибуток від продажу нерухомості, або з майна, що набула особа за договором дарування чи в спадок? Верховний Суд прийняв ряд правових позицій з означених питань.

Так, у Постанові ВС від 25 січня 2021 року у справі № 758/10761/13-ц Верховний Суд зазначив: «виручення боржником грошових коштів від продажу нерухомого майна, в обмін на передачу покупцю права власності на зазначене нерухоме майно, не має наслідком отримання доходу платником аліментів, а є грошовим еквівалентом вартості цього майна до його продажу та не є видом заробітку (доходу), з якого стягуються аліментні платежі, у розумінні Переліку видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів (провадження № 61-19815сво19)» [11].

У Постанові ВС від 15 червня 2022 року у справі № 682/1277/20 (провадження № 61-3614св22) Верховний суд зазначив, що: «Успадковане та отримане в дар майно не є доходом, який враховується при визначенні розміру аліментів» [12].

Тобто згідно з даними правовими позиціями, суди при розгляді питання визначення доходу з якого буде здійснюватися стягнення аліментів, не можуть включати доходи отримані в результаті продажу нерухомого майна, дарування чи спадку.

Спільними рисами, як для справ спрощеного провадження, так і для справ наказного є суб'єктний склад, оскільки в обох провадженнях здійснюється судовий захист одного й того ж самого права - права на утримання. Як зазначає Н.В. Волкова та Д.А. Шкорупеев: «З заявою про видачу судового наказу у справах про стягнення аліментів на утримання дитину можуть звернутися ті самі особи, які мають право на звернення й у позовному провадженні, а саме один із батьків або інших законний представник дитини, разом з яким проживає дитина, органи опіки та піклування, адміністрація закладу, в якому перебуває дитина тощо. Дитина в даному випадку буде заявником, в силу того, що вона є неповнолітньою, то в її інтересах можуть звернутись законні представники або органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб відповідно сімейного законодавства України [7, С. 115-116]».

Відповідачем (боржником) у таких справах є той, хто відповідно до закону не виконує свій обов'язок утримувати дитину (наприклад один з батьків, проте це можуть бути й інші особи - баба, дід тощо).

Ключовим аспектом для обрання виду провадження є також те, що заперечення відповідача проти розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження може призвести до розгляду справи за правилами загального позовного провадження та заміну засідання для розгляду справи по суті підготовчим засіданням, згідно ч. 4 ст. 277 ЦПК України. Законодавець диференціював підхід до розподілу видів провадження справ про стягнення аліментів та відніс до наказного провадження справи, в яких явно мінімізована можливість виникнення спору та, як наслідок, потенційна необхідність додаткових дій з доказування з боку сторін чи суду. В свою чергу, як вбачається з положення ч. 4 ст. 277 ЦПК України в справах спрощеного провадження є правова підстава для заперечення відповідача проти розгляду справи в порядку спрощеного провадження, й вона пов'язана зі спором про право. Тому, якщо з обставин справи заявник явно розуміє, що є потенційна можливість заперечень з боку відповідача проти заяви, слід застосовувати спрощене провадження для стягнення аліментів.

Також, слід зазначити, що у справах наказного провадження відсутня можливість залучення заінтересованих осіб та таке обмеження є ключовою умовою допуску справи в порядку наказного провадження.

Окремої уваги заслуговує аналіз різних правових наслідків судових рішень в спрощеному та наказному провадженнях.

Практичною перевагою судового наказу є те, що він є одночасно судовим рішенням та виконавчим документом. Як зазначає І.В. Андронов: «тому до його змісту одночасно пред'являються дві групи вимог, як до судового акта і як до виконавчого документа» [13, С. 247].

На відміну від судового рішення в спрощеному провадженні, судовий наказ не можна оскаржити в апеляційному порядку, як це впливає з ч.3 ст. 167 ЦПК України. Також, його не можна скасувати, згідно ст. 170 ЦПК України. Проте чи є це беззаперечною перевагою судових наказів про стягнення аліментів? З одного боку затягнути процес процедурою оскарження чи скасування стає

практично неможливим. Проте з іншого, судовий наказ може бути переглянуто за нововиявленими обставинами у порядку, встановленому главою 3 розділу V цього Кодексу і це в деяких випадках використовується, як спосіб його скасувати. Останнє порушує сенс інституту перегляду справ за нововиявленими обставинами, тому Верховний суд у своїх правових позиціях, намагаючись зберегти сталене процесуальне розуміння ідеї такого перегляду, скасовує рішення, які можуть породити таку судову практику.

Так, у Постанові від 2 травня 2024 року у справі № 337/2451/23 (провадження № 61-493св24) зазначено: «Верховний Суд погоджується з аргументом скаржника про те, що боржниця в заяві про перегляд за нововиявленими обставинами судового наказу фактично просила переоцінити докази, які були підставою для його видачі. Крім того, з урахуванням зазначеної розписки обставина про те, що дитина проживає з батьками скаржника, була відома боржниці. Отже, вказана в листі служби у справах дітей обставина про перебування дитини в батьків колишнього чоловіка не є нововиявленою.» [13].

Отже, оперативність розгляду справ наказного провадження у порівнянні зі спрощеним, підтверджується сукупністю наступних умов: строком його розгляду, розглядом справи без виклику сторін для проведення судових засідань, неможливістю скасування судового наказу, його оскарження в апеляційному порядку та можливістю звернення його до виконання відразу після набрання ним чинності.

Науковці цілком позитивно оцінюють альтернативний характер спрощеного та позовного проваджень розгляду справ про стягнення аліментів на дитину: «Оскільки наказне провадження передбачає розгляд справ у яких відсутній спір про право на підставі безспірних доказів, то вищенаведене положення можна вважати виправданим. За минулою редакцією ЦПК України такої можливості заявникові законодавець не надавав, він повинен був звернутися з вимогою до суду у наказному провадженні, і тільки у випадку відмови у видачі судового наказу, особа мала право звернутися до суду у позовному провадженні» [7, С. 115].

Як вже було досліджено, наказне провадження має свої переваги у більш швидкому розгляді справ. В чому тоді переваги спрощеного порядку розгляду таких справ? Спрощене провадження має більш широке коло категорій справ про стягнення аліментів на утримання дитини, ніж наказне. Крім того, в спрощеному провадженні можливо вирішити спірні питання, що недопустимо в наказному. Все ж таки спрощений порядок є різновидом позовного провадження, та незважаючи на суттєві відмінності залишається позовним провадженням.

Також, не можна оминати увагою значення запровадження альтернативного характеру спрощеного та наказного провадження. Слід дійти висновку, що це дозволило усунути правову прогалину, що існувала раніше, коли заявник у межах наказного провадження не мав процесуальної можливості довести розмір доходів боржника, а відтак був обмежений у ефективному захисті права на утримання дитини. На це звертали увагу Н.В. Волкова та Д.А. Шкорупеев: «якщо заявник пред'являв вимогу про стягнення аліментів за вимогою наказного провадження, однак не міг отримати довідку про доходи боржника, а відповідно до порядку розгляду справ у наказному провадженні немає можливості звернутися до суду з клопотанням про витребування такого доказу, то суд як правило відмовляв у видачі судового наказу, й тільки тоді особа мала право звернення з такою вимогою до суду в позовному провадженні... Така проблема була вирішення законодавцем шляхом наданням особі права альтернативного вибору звернення до суду у справах про стягнення аліментів у порядку наказного або спрощеного позовного провадження» [7, С. 115].

Спільними рисами спрощеного та наказного провадження є те, що в обох з них позивач (заявник) звільняється від сплати судового збору, а ухвалені судові рішення підлягають негайному виконанню.

Судовий захист права на аліменти не може бути реально здійснений без фактичного виконання судового рішення. Виконання судових рішень у справах про стягнення аліментів є окремою темою

наукового дослідження. Водночас для створення цілісного уявлення про систему судового захисту таких справ слід все ж таки зупинитися на деяких аспектах виконання.

Виконання рішень у спрощеному та наказному провадженні суттєво відрізняється.

По-перше, судовий наказ є водночас судовим рішенням і виконавчим документом. Своєю чергою рішення суду в спрощеному провадженні має загальний порядок набрання чинності, та вимагає отримання виконавчого листа для початку виконавчого провадження. Крім випадків, коли суд допустив негайне виконання, згідно з п.1 ч. 1 ст. 430 ЦПК України.

Негайне виконання рішення суду є процесуальним обов'язком суду, а не його правом, та як випливає з положення п.1 ч. 1 ст. 430 ЦПК України здійснюється у справах про стягнення аліментів незалежно від виду провадження у межах суми платежу за один місяць. Проте, якщо в справах наказного провадження про негайне виконання зазначається в самому судовому наказі, в справах спрощеного провадження сторона, на користь якої його ухвалено, повинна подати заяву про видачу виконавчого листа.

По-друге, примусове виконання рішення покладається, як на органи державної виконавчої служби, так й на приватних виконавців. Такий порядок здійснюється згідно Закону України «Про виконавче провадження».

По-третє, за загальним правилом виконавець стягує з боржника аліменти у розмірі, визначеному виконавчим документом, проте він не може бути менше мінімального гарантованого розміру, передбаченого ст. 182 СК України.

Підсумовуючи перелічені основні особливості виконання судового наказу та рішення суду, ухваленого в порядку спрощеного провадження, слід дійти висновку, що в обох випадках можливий допуск негайного виконання, здійснення виконавчого провадження приватним чи державним виконавцем, а, також порядок виконання є загальним для обох рішень. Проте судовий наказ є одночасно і виконавчим документом та не потребує окремого виконавчого листа, містить свої власні реквізити, що перевіряються виконавцем перед відкриттям виконавчого провадження.

Висновки

У статті досліджені ключові відмінності спрощеного та наказного порядку судового захисту стягнення аліментів. Оскільки діючий ЦПК України не передбачив зрозумілого алгоритму вибору виду провадження, це може стати підставою помилки з боку позивача (стягувача) та призвести до втрати часу. Особливо в умовах воєнного стану та ускладненого доступу до правосуддя, важливим стає систематизація критеріїв такого вибору.

Не претендуючи на вичерпність науково-практичного дослідження, отримані висновки покликані надати орієнтир для вибору вірного обставинам справи виду провадження.

Під правилом вибору виду провадження судового захисту права на аліменти дитини слід розуміти систему умов, за наявності яких позивач (заявник) може звернутися до суду в порядку наказного або спрощеного провадження. Такі умови пов'язані з допроцесуальними матеріальними правовідносинами між суб'єктами аліментних правовідносин.

Так, в порядку наказного провадження умовами звернення є відсутність спору про батьківство, відсутність необхідності залучення заінтересованих осіб, та звернення з вимогою про стягнення аліментів у розмірі, що залежить від кількості дітей, яким присуджуються аліменти та заробітку (доходу) чи у твердій грошовій сумі в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. За ініціативою заявника (стягувача) можна звернутися чи в порядку наказного, чи в порядку спрощеного провадження.

Перевагами наказного провадження, порівняно зі спрощеним провадження є строки розгляду справи, зокрема впродовж п'яти днів суд повинен розглянути справу, а в порядку спрощеного провадження не більше ніж 60 днів. Крім того судовий наказ не підлягає ні оскарженню, ні скасуванню.

В порядку спрощеного провадження розглядаються усі інші вимоги про стягнення аліментів на утримання дитини, якщо вони не пов'язані зі спором про батьківство. Його перевагами є більш широке коло справ про стягнення аліментів на утримання дитини, можливість перейти до розгляду в порядку позовного провадження, якщо є спір або заперечення відповідача без закриття провадження, а, отже й не втрачаючи додатковий час.

Встановлено, що у випадку потенційної загрози спору про право, заперечень відповідача проти вимог доцільним та правомірним є спрощений порядок розгляду справ про стягнення аліментів.

В цілому, підсумовуючи науковий аналіз справ спрощеного та наказного провадження, з точки зору швидкості розгляду та розгляду справ за відсутності сторін є наказне провадження. Однак, якщо обставини справи потребують доказування (наприклад джерела доходу боржника), навіть при наявності можливості звернення в порядку наказного провадження, більш ефективним є спрощений порядок розгляду справ про стягнення аліментів.

Список використаних джерел

1. Михайліна Т.В. Аліменти як гарантія дотримання прав дитини в умовах воєнного стану: загальнотеоретичний аспект. Наука і техніка сьогодні. №1 (42). 2025. С. 124-134. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1\(42\)-124-134](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1(42)-124-134)
2. Даценко В. Сучасні тенденції забезпечення найкращих інтересів дитини у справах про стягнення аліментів. Слово Національної школи суддів України. 2021.(2(35)). С.112-124 URL:<https://slovo.nsj.gov.ua/index.php/ua/arkhiv-nomeriv/2021/2-35-2021/28-arh-2021/667-suchasni-tendentsiji-zabezpechennya-najkrashchikh-interesiv-ditini-u-spravakh-pro-styagnennya-alimentiv>
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Лужанський А. В. Спеціальні гарантії як складова конституційно-правового механізму забезпечення прав і свобод людини в Україні. Альманах права. Вип.12. 2021. С. 175-179.
5. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1618-15>
6. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#Text>
7. Волкова Н. В., Шкорупеев Д. А. Судовий розгляд і виконання рішень у справах про стягнення аліментів : монографія. Одеса : Фенікс, 2022. 192 с.
8. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2947-14>.
9. Шкорупеев Д.А. Юрисдикція та підсудність справ про стягнення аліментів на утримання дитини. *Jurnalul Juridic National: teorie si practica*. № 1 (29). 2018. С.112-115.
10. Шкорупеев Д. А. Процесуальні особливості розгляду судом справ про стягнення аліментів на утримання дитини у спрощеному позовному провадженні: окремі аспекти / Д. А. Шкорупеев // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2018. С. 633-635.

11. Постанова Верховного Суду від 25 січня 2021 року у справі № 758/10761/13-ц (провадження № 61-19815сво19) Єдиний державний реєстр судових рішень. база даних. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94666367>.
12. Постанова Верховного Суду від 15 червня 2022 року у справі № 682/1277/20 (провадження № 61-3614св22) Єдиний державний реєстр судових рішень. база даних. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104849749>.
13. Андронов І. В. Судові рішення в цивільному процесі України : монографія. Одеса : Юридична література, 2018. 372 с.
14. Постанова Верховного Суду від 2 травня 2024 року у справі № 337/2451/23 (провадження № 61-493св24) Єдиний державний реєстр судових рішень. база даних. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118820449>.